

Regeringens proposition

1977/78: 160

med förslag om ändringar i reglerna om rätten för resande m. fl. att införa varor tull- och avgiftsfritt, m. m.;

beslutad den 16 mars 1978.

Regeringen förelägger riksdagen vad som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll för den åtgärd eller det ändamål som framgår av föredragandens hemställan.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

STAFFAN BURENSTAM LINDER

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen bereds riksdagen tillfälle yttra sig över viss ändring i reglerna om resandes rätt att tull- och avgiftsfritt införa spritdrycker och vin. Ändringen är i huvudsak föranledd av ett gemensamt nordiskt förslag att anpassa de nordiska ländernas bestämmelser till vad som allmänt gäller i Europa och förbättra övervakningsmöjligheterna. Ändringen innebär bl. a. att den tull- och avgiftsfria kvantiteten spritdrycker höjs från 0,75 till 1 liter för resande bosatt i Sverige eller annat europeiskt land.

Vidare framläggs förslag om fortsatt tullfrihet till den 1 juli 1981 för oraffinerade vegetabiliska fetter och feta oljor.

Förslag till

Lag om tullfrihet under viss tid för oraffinerade vegetabiliska fetter och feta oljor

Härigenom föreskrivs att tull enligt tulltaxan (1977: 975) inte skall utgå vid import av oraffinerade vegetabiliska fetter och feta oljor, ur tulltaxenr 15.07 C.1. samt tulltaxenr 15.07 C.2.a., under tiden den 1 juli 1978—den 30 juni 1981.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1978.

HANDELSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1978-03-16

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Ullsten, Romanus, Turesson, Gustavsson, Antonsson, Mogård, Dahlgren, Asling, Söder, Troedsson, Mundebo, Krönmark, Burenstam Linder, Wikström, Johansson, Wirtén

Föredragande: statsrådet Burenstam Linder

Proposition med förslag om ändringar i reglerna om rätten för resande m. fl. att införa varor tull- och avgiftsfritt, m. m.

Inledning

Sedan länge gäller i Sverige — liksom i andra länder — vissa lättnader i tull- och skattehänseende för resande som kommer hit från utrikes ort. Lättnaderna gäller såväl för inresande utlänningar som för inom landet bosatta som återvänder hem från utlandet. Rätt till viss fri införsel har också tagits in i olika internationella överenskommelser.

Den intensiva närtrafiken mellan de nordiska länderna har av många skäl erbjudit problem. Det är därför naturligt att man på olika vägar har sökt nå fram till gemensamma nordiska regler bl. a. för resandes rätt att föra in varor tull- och skattefritt. I den samarbetsöverenskommelse, som träffades år 1962 mellan de nordiska regeringarna (Helsingforsavtalet), uttalas vissa allmänna principer som skall gälla för resandefrafiken. I artikel 23 i avtalet sägs att de fördragsslutande parterna skall verka för samordning av de tulltekniska och tulladministrativa bestämmelserna samt för sådana förenklingar i tullhänseende som är ägnade att underlätta samfärdseln mellan länderna.

Vid ett nordiskt finansministermöte i juni 1977 beslöts att en nordisk ämbetsmannagrupp skulle tillsättas för utredning av vissa frågor rörande resandefrafiken. Som särskilt spörsmål skulle gruppen behandla frågan om den tull- och skattefria kvantiteten spritdrycker som resande får föra in. Gruppen avlämnade i januari 1978 en rapport med förslag till nya bestämmelser om bl. a. resandes införsel av spritdrycker.

Gällande ordning

Enligt förordningen (1966: 394) om rätt för resande m. fl. att införa varor tull- och skattefritt får resande eller den som utför arbete ombord på transportmedel åtnjuta tull- och skattefrihet för vara som inte införs i handelssyfte eller för yrkesmässig förbrukning, i den mån regeringen förordnar därom. I kungörelsen (1966: 400) om rätt för resande m. fl. att införa varor tull- och avgiftsfritt (ändrad senast 1977: 1087) har närmare bestämmelser meddelats om den tull- och avgiftsfrihet som resande m. fl. får åtnjuta. Bestämmelserna härom kan sammanfattas på följande sätt.

Reseutrustning som är avsedd för personligt bruk får införas tull- och avgiftsfritt i den mån den kan antas inte överskrida behovet under resan och omfattar artiklar som vanligen medförs på resor. Därutöver får resande tull- och avgiftsfritt införa andra varor än tobaksvaror, spritdrycker, vin och starköl, motorfordon, drivmedel till motorfordon samt vissa livsmedel till ett sammanlagt värde av 275 kr.

När det gäller spritdrycker, vin, starköl och tobaksvaror får resande bosatt i Sverige eller i annat europeiskt land tull- och avgiftsfritt ta med sig 0,75 liter spritdrycker, 1 liter vin (om inga spritdrycker medförs 2 liter vin), 2 liter starköl samt 200 cigaretter eller 250 g andra tobaksvaror. För resande bosatt i Sverige gäller vissa begränsningar, t. ex. i fråga om spritdrycker och vin, dels när det är fråga om varor som har anskaffats ombord på flygplan mellan Köpenhamn och Malmö eller på fartyg i Öresundstrafik m. m., dels när utlandsvistelsen har varat mindre än 24 timmar och inresan sker med annat transportmedel än flyg. Tull- och avgiftsfrihet medges endast om den resande kan antas ha fyllt 20 år när det gäller spritdrycker, vin och starköl och 15 år när det gäller tobaksvaror. Resande bosatt i utomeuropeiskt land får fritt medföra 2 liter spritdrycker eller vin, 2 liter starköl samt 400 cigaretter eller 500 g andra tobaksvaror.

För motorfordon och drivmedel till motorfordon gäller särskilda bestämmelser.

Livsmedel för vilka utgår avgift enligt lagen (1967: 340) om prisreglering på jordbrukets område (ändrad senast 1977: 1053) eller lagen (1974: 226) om prisreglering på fiskets område (ändrad senast 1974: 866) får införas avgiftsfritt intill en kvantitet av 15 kg. För matfett och smör gäller ytterligare begränsningar.

Med resande jämställs i viss omfattning den som på transportmedel, vilket ankommer från utrikes ort, utför arbete som hänger samman med transportmedlets gång eller med betjäningen ombord. I fråga om fartyg och luftfartyg gäller att andra varor än reseutrustning får införas tull- och avgiftsfritt endast av den som frånträder sin anställning ombord eller är bosatt här i riket och omedelbart före inresan har vistats utomlands minst 15 dygn.

Tullbestämmelserna i övriga nordiska länder är i stort sett desamma som de svenska när det gäller beloppsgränserna för den tull- och avgiftsfria införseln för resande. De tull- och skattefria kvantiteterna för spritdrycker, vin och tobaksvaror är lika i Sverige, Finland och Norge. I Danmark håller man på att anpassa bestämmelserna till de bestämmelser som gäller inom EG. Vid årsskiftet 1977/1978 ändrade man sålunda frigränsen för spritdrycker från 0,75 till 1 liter.

Den nordiska ämbetsmannagruppens förslag

Den nordiska ämbetsmannagruppen har i överensstämmelse med det mandat som lämnades vid det nordiska finansministermötet i juni 1977 övervägt en höjning av *tullfrihetsbeloppet* för varor i allmänhet. Gruppen konstaterar i sin rapport att de nuvarande beloppsgränserna för tull- och avgiftsfrihet för resande i de flesta nordiska länderna har varit oförändrade sedan 1950-talets början. Med hänsyn till förändringarna i penningvärdet efter denna tidpunkt har gruppen funnit det motiverat att föreslå en höjning av gällande tullfrihetsgränser. I stort sett innebär förslaget en fördubbling av den nuvarande värdegränsen i respektive land. För Sveriges del innebär förslaget en höjning från 275 kr. till 600 kr. Gruppen föreslår bl. a. att värdet på livsmedel, som får medföras tull- och avgiftsfritt av resande, räknas in i tullfrihetsbeloppet. Varje land får bestämma de maximiregler som inom detta belopp skall gälla för livsmedel.

Det kan nämnas att man i början av år 1977 från norsk sida föreslog en samnordisk höjning av beloppsgränserna bl. a. med anledning av att gränserna inte återspeglade prisutvecklingen. Det norska förslaget, som syftade till en fördubbling av hittillsvarande belopp, har i Sverige varit föremål för remissbehandling. Remissyttranden har avlämnats av riksskatteverket, kommerskollegium och generaltullstyrelsen. Kommerskollegium har bifogat yttranden från Sveriges industriförbund, Sveriges grossistförbund, Sveriges köpmannaförbund, handelskammaren i Göteborg och Skånes handelskammare. Det norska förslaget tillstyrktes eller lämnades utan erinran av remissinstanserna.

I enlighet med sitt mandat har den nordiska ämbetsmannagruppen som särskilt spörsmål behandlat frågan om den kvantitet *spritdrycker* som resande tull- och skattefritt får föra med sig. Gruppen konstaterar i sin rapport att de flesta länder i Europa, inkl. EG-länderna, numera tillåter avgiftsfri införsel av 1 liter spritdrycker. Detta har lett till att många internationella skattefria butiker säljer endast enlitersflaskor. Betydande personalresurser krävs för att tullverken i de nordiska länder som inte tillåter enlitersflaskor skall kunna upprätthålla en effektiv kontroll av att nuvarande bestämmelser efterlevs. Gruppen är enig om att tullverkens begränsade resurser behövs bättre för andra ändamål. Bl. a.

kräver bekämpningen av narkotikasmugglingen allt större resurser i dag.

Gruppen har mot denna bakgrund funnit att det är angeläget att anpassa bestämmelserna till vad som nu allmänt gäller i Europa och föreslår därför att den avgiftsfria kvantiteten i fråga om spritdrycker höjs till 1 liter.

Gruppen föreslår samtidigt att rätten att tullfritt införa spritdrycker för resande bosatta utanför Europa inskränks från 2 liter till 1 liter. Detta skulle innebära att reglerna blir desamma som för övriga resande, dvs. 1 liter spritdrycker och 1 liter vin eller, då inga spritdrycker medförs, 2 liter vin.

Gruppen föreslår att de nya bestämmelserna skall träda i kraft senast den 1 juli 1978.

Föredraganden

Med anledning av den intensiva närtrafiken mellan de nordiska länderna är ett nordiskt samarbete på tullområdet nödvändigt. Man har tidigt funnit det angeläget att i största möjliga utsträckning få ensartade nordiska regler på detta område. Detta är också av särskild vikt med tanke på att tulltjänstemän vid gemensamma landgränser enligt träffade överenskommelser mellan Syerige och Norge och mellan Sverige och Finland har att tillämpa såväl sitt eget lands som det andra landets bestämmelser om t. ex. resandetullfrihet. Ett betänkande som av finansministrarna i Danmark, Finland, Norge och Sverige tillkallade sakkunniga lämnade i januari 1966 resulterade i att man i de nämnda länderna genomförde vissa ändringar i resandes rätt att tull- och skattefritt medföra spritdrycker, vin och tobaksvaror. (Jfr prop. 1966: 111, BeU 43, rskr 240.) De bestämmelser om resandetullfrihet som i dag gäller i de nordiska länderna är numera i stort sett harmoniserade. Den allmänna tull- och avgiftsfrihet som gäller intill ett visst belopp ligger i dag på ungefär samma nivå i de olika länderna. Bestämmelserna om tull- och skattefria kvantiteter spritdrycker, vin och tobaksvaror är i stort sett lika. Vissa olikheter finns emellertid.

Den år 1977 tillsatta nordiska ämbetsmannagruppen överlämnade i januari 1978 en rapport med vissa förslag. Gruppen föreslår höjning av den beloppsgräns för tull- och avgiftsfrihet som gäller för varor som resande har förvärvat i utlandet. Vidare föreslås en höjning till 1 liter av den tull- och avgiftsfria kvantiteten spritdrycker för europeiska resande och en sänkning till 1 liter för utomeuropeiska resande.

De nuvarande beloppsgränserna har i de nordiska länderna stått i stort sett oförändrade sedan början av 1950-talet. I början av år 1977 föreslog den norske finansministern i skrivelser till de nordiska regeringarna en samnordisk höjning av beloppsgränserna bl. a. med anledning av att gränserna inte återspeglade prisutvecklingen. Som förut har

nämnts har det norska förslaget inte mött några invändningar vid remissbehandlingen i Sverige. Jag avser därför föreslå att nuvarande värdegräns höjs till 600 kr. Det ankommer dock på regeringen att besluta i denna fråga.

Vad gäller resandes rätt att tull- och avgiftsfritt införa spritdrycker etc. anser ämbetsmannagruppen det angeläget att bestämmelserna anpassas till vad som nu allmänt gäller i Europa. Gruppen konstaterar att de flesta länder i Europa numera tillåter avgiftsfri införsel av 1 liter spritdrycker och att detta har lett till att många internationella skattefria butiker säljer endast enlitersflaskor. Enligt vad jag har inhämtat från generaltullstyrelsen har den internationella utvecklingen medfört att resenärer i stor utsträckning och många gånger av misstag medför mer än den tullfria kvantiteten om 0,75 liter. Med hänsyn till den stora resandetraffiken har det emellertid i praktiken varit omöjligt att effektivt övervaka att endast tillåten kvantitet införs. Anträffas större kvantiteter hos någon som har underlåtit att tillkännage varan skall detta rätteligen leda till beslag, rapport och därpå följande rättsliga förfaranden, vilket skulle bli mycket resurskrävande om det undantagslöst genomfördes. Att lämna rapporttefergift i varje sådant fall kan å andra sidan i längden leda till att respekten för tullagstiftningen blir allvarligt lidande. Ett annat alternativ är att begränsa sig till att debitera avgifter för överskjutande kvantitet, vilket skulle innebära en mycket betungande taxerings- och uppbördsverksamhet om den genomfördes fullt ut. Redan en måttlig ambitionsnivå när det gäller kontrollen av tillämpningen av nuvarande tullfrihetsregel för spritdrycker skulle enligt generaltullstyrelsens mening leda till allvarliga stockningar i färjelägen och på flygplatser och vålla irritation hos den resande allmänheten. Att engagera ytterligare bevakningsresurser för att kontrollera om mindre överkvantiteter medförs av resande har bedömts inte vara möjligt eller meningsfullt med tanke på andra viktiga uppgifter som tullbevakningen har att svara för. Bekämpning av den illegala införseln av narkotika har exempelvis sedan länge givits hög prioritet inom tullbevakningen.

I detta sammanhang kan erinras om att Danmark numera tillåter tull- och avgiftsfri införsel av 1 liter spritdrycker. Enligt vad jag har inhämtat avser man i Finland att genomföra ämbetsmannagruppens förslag fr. o. m. den 1 maj 1978. Sistnämnda förhållanden kommer ytterligare att öka kontrollsvårigheterna för de svenska myndigheterna. Inte minst gäller detta färjetrafiken från dessa länder.

Mot denna bakgrund förordar jag att ämbetsmannagruppens förslag genomförs även för svensk del. De nya bestämmelserna bör lämpligen träda i kraft den 1 juni 1978.

I detta sammanhang vill jag även ta upp frågan om tull- och avgiftsbestämmelserna för vissa aperitifer och liknande alkoholdrycker (t. ex. Campari), som enligt svensk alkohollagstiftning med hänsyn till fram-

ställningssättet är att anse som spritdrycker. Internationellt betraktas de däremot allmänt som vin, i den mån alkoholhalten icke överstiger 22 volymprocent. Detta gäller även i de övriga nordiska länderna.

Frågan har nyligen behandlats av riksdagen. I skatteutskottets av riksdagen godkända betänkande 1977/78: 27 med anledning av motioner om alkoholpolitiska frågor uttalas bl. a. att utskottet är berett att pröva förslag om att resande skall kunna införa Campari och eventuella därmed jämförliga drycker inom ramen för den vininförsel som medges för resande.

Jag anser att en harmonisering med bestämmelserna i övriga nordiska länder även i nu ifrågakörande hänseende är önskvärd. En sådan åtgärd är också från kontrollsynpunkt fördelaktig och skulle bidra till att undvika irritation i samband med kontrollen av passagerare.

Mot denna bakgrund vill jag förorda att aperitifer och liknande drycker med en alkoholhalt av högst 22 volymprocent som medförs till Sverige av resande i fortsättningen skall kunna inräknas i den tull- och avgiftsfria kvantiteten som gäller för vin. Den tullsats som gäller i dag för dylika drycker skall även i fortsättningen tillämpas för vad som medförs av resande utöver tullfri kvantitet. Reglerna för den inhemska beskattningen berörs inte heller av förslaget.

De förordade ändringarna av bestämmelserna om tull- och avgiftsfri införsel av spritdrycker och vin kan beslutas av regeringen utan riksdagens medverkan. Med hänsyn till de föreliggande frågornas art och betydelse anser jag dock att riksdagen bör beredas tillfälle att yttra sig över dem.

Jag vill nu även ta upp frågan om fortsatt tullfrihet för oraffinerade vegetabiliska fetter och feta oljor. I samband med att tullskydd infördes år 1973 för tillverkning av margarin och vissa vegetabiliska oljeprodukter beslöts att tullen på oraffinerade (råa) fetter och feta oljor skulle träda i kraft först den 1 juli 1975, när en väsentlig utbyggnad av den svenska fettvaruindustrins kapacitet för pressning av olja beräknades vara klar. Sedan utbyggnaden hade blivit försenad beslöts att införandet av tull på oraffinerade vegetabiliska fetter och feta oljor skulle ske den 1 juli 1976 (jfr prop. 1975: 77, SkU 29, rskr 187) och efter ytterligare försening först den 1 juli 1978 (jfr prop. 1975/76: 195, SkU 59, rskr 295). Eftersom utbyggnaden nu har blivit ytterligare försenad förordar jag att införandet av tull på dessa produkter får anstå till den 1 juli 1981.

Hemställan

Jag hemställer att regeringen

dels bereder riksdagen tillfälle att avge yttrande över vad jag har anfört om ändringar i reglerna om rätten för resande m. fl. att införa spritdrycker och vin tull- och avgiftsfritt,

dels föreslår riksdagen att antaga inom handelsdepartementet upprättat förslag till lag om tullfrihet under viss tid för oraffinerade vegetabiliska fetter och feta oljor.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition förelägga riksdagen vad föredraganden har anfört för den åtgärd eller det ändamål som föredraganden har hemställt om.

